

1. správa MV

V Praze dne 4. září 1968

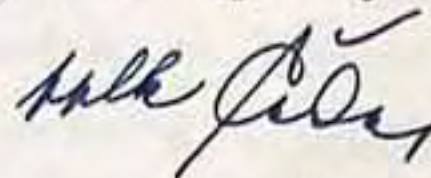
Sekretariát
ministra vnitra

Prísne tajne!

Na základě Vašeho požadavku zasílám v příloze
pracovní podklady. Současně prosím, aby po vyhodnocení
byly vráceny k mým rukám.

Celkem 8 listů

Náčelník 1. správy MV :

(pplk. Ing. M. Č a d a)

(1/ Morálně politický stav aparátu rozvědky.)

Pozornost rozvědky před 20.8. byla plně soustředěna na dopracování Akčního programu, kompletizaci vedení složky a systému řízení a řešení organizačního zařazení rozvědky ve státním aparátě a v té souvislosti práce na zákonných úpravách.

a) Velkým nárazem na morální stav aparátu byla nezákonná akce provedená v noci 20.8. býv. náčelníkem plk. Houskou, který obsadil centrálu rozvědky, ujal se velení, jmenoval úzkou skupinu svých spolupracovníků, dal internovat a izolovat řadu služebních i stranických funkcionářů (seznam "27") a tak v podstatě paralyzoval akceschopnost rozvědky první den událostí (t.j. 21.8.). Akce byla údajně schválena býv. náměstkem Šalgovičem a sovětským ^{plk. ŽEMLÝ} velením *(včetně odvolání náčelníka rozvědky a jeho zástupce a jmenování funkcionářů)*

b) Dne 21.8. večer převzal řízení složky z rozkazu býv. nám. Šalgoviče zástupce náčelníka správy plk. Zemla. *(o tomto existuje 2vl. zpráva)*

c) Politická akceschopnost složky byla oživena 22.8. zásluhou stranického orgánu a uchována po celou dobu událostí. Výrazně se projevil naprosto kladný morálně politický stav aparátu rozvědky a to zejména:

- bylo zabráněno zneužití rozvědky navenek
- byla vytvořena účinná jednota drtivé většiny pracovníků v podporu zákonných představitelů strany a státu
- stanovisko komunistů rozvědky bylo i veřejně publikováno jako morální faktor daných dnů
- tato jasná stanoviska komunistů centrály byla tlumočena služebně- stranickou cestou i rozvědčickým v zahraničí
- komunisté rozvědky se seznámili přímo s výsledky jednání delegátů XIV. mimořádného sjezdu
- byl udržován potřebný styk na legální vyšší služební i stranické orgány

- byl i určitý dotyk a kooperace se stranickými orgány HS Stb a HV KSČ.

d) Stejně dobrý morálně politický stav se projevil u rozvědků v zahraničí. Až na ojedinělé názorové krajnosti prakticky absolutní většina pracovníků rozvědky v zahraničí se plně a bezvýhradně postavila za své legální stranické a státní představitele.

e) Diferenciace postojů v době kritických událostí byla minimální. V úzkém dotyku při akci plk. Housky bylo ^(silkem an' 15-10) několik pracovníků rozvědky (což representuje asi 2 až 3 % stavu), které povolal jako lidi "své důvěry". Šlo o minimum středních a nižších náčelnických kádrů a řadové pracovníky týlových a štábních složek. Většina těchto pracovníků však neznala pravé příčiny věci a byli využiti nevědomě. Konkretní zhodnocení není možno zatím provést.

f) Při upevňování morálně politického stavu za dané situace a dosahování stavu jednoty je třeba počítat s dozníváním názorové různosti na řadu otázek polednového vývoje u nás, zkoumání jeho chyb jež se pojí u řady pracovníků s otázkami vlastní existenční a sociální nejistoty, s otázkami nejasnosti perspektiv rozvědné práce a v jednotlivých případech jde o přístup konjunkturálně zbarvený. Tyto názory se začínají v posledních dnech opět [~] kristalizovat a budou působit na tendenci smířit se s daným stavem a perspektivou jdoucí za rozsah faktů uvedených na zasedání pléna ÚV KSČ 30.8.

2/ Bezpečnostní situace a schopnost aparátu rozvědky plnit úkoly v nové situaci:

- 1) Ústředními problémy v současné situaci jsou udržení integrity kádrového sestavu rozvědky v zahraničí (v menší míře i doma), nezbytná konsolidace práce s existující agenturní sítí a nalezení správného a reálného směru a předpokladů pro další rozvoj operativní a informační práce v zahraničí.
- 2) Specifickými riziky jsou pokusy se strany cizích rozvědek a činitelů přemluvit a získat naše pracovníky - formou nabízení různé pomoci - k odklonu od politiky vlády, po př. k emigraci; tyto pokusy probíhají a vedle zřejmého zpravodajského zisku mohou mít i nebezpečné propagační pozadí s cílem znesnadnit pozici naší vlády (mohou být zneužity jako "důkazy" kontrarevoluční situace v našich orgánech). Zatím jsme ^{pravděpodobně} tímto způsobem ztratili jednoho pracovníka.
- 3) Je třeba počítat v jednotlivých případech s rizikem, že názorová různost na průběh polednové situace u nás, která byla překlenuta velmi výraznou jednotou po 20. srpnu do dnešních dnů, může opět narušovat jednotu akce a postoje na bezvýhradnou podporu vládní politiky. V zahraničí, na našich zastupitelských úřadech se objevily známky obnovy starých názorů na funkci naší složky v rámci čs. kolonie.
- 4) Řídící složky rozvědky musí v současné situaci řešit řadu konkrétních problémů v pracovní orientaci rozvědky v zahraničí.

Celkově se schopnost našeho aparátu ^{úspěšně} v zahraničí osvědčila; pokračuje zčásti operativní práce, naši ~~soudruzi~~ ^{spřátelenci} se dobře zorientovali v složité politické situaci i jejích odrazech v psychice lidí v zahraničí, pomáhají aktivně řešit otázky spojené s návraty čs. občanů - turistů.

Pracovní zpráva

~~Snazíme se udržovat~~ plynulé spojení centrály se zahraničím, vzbuzovat atmosféru těsného sepětí s domovem na platformě politiky vlády a loyality v tomto směru a posilovat vzájemnou důvěru mezi soudruhy venku a doma, která byla dočasně narušena spekulacemi o smyslu mimořádných opatření, jež byla na centrále rozvědky z 20. na 21. srpna.

Centrála rovněž sleduje tendenci cizí propagandy a náznaky aktivních opatření zneklidňujícího, provokačního a rozdělujícího charakteru.

Vcelku ovšem nutno počítat, že čs. rozvědka nezbytně bude venku určitou dobu v defenzivě a že budou problémy s udržováním jednoty názorů. Činnost rozvědky vůbec je vázána na suverenitu státu a postupné odstraňování ^{formálních} ~~něk~~ slabín v tomto směru. ^{ve své situaci} ~~Demníváme se, že~~ ^{podstatně pomůže} této ~~situaci~~ plná obnova činnosti všech legálních orgánů v ústředí, jež působí do zahraničí, bez nebezpečí recidiv ~~v~~ mimořádných opatření, zvláště represivního charakteru.

archivní bezvýchodná slozová

3/ Problémy v práci rozvědného aparátu vzhledem k přítomnosti cizích vojsk a orgánů KGB.

- a) Skutečnost, že skupina funkcionářů MV v čele s I. nám. ministra s. Padrůňkem je stále v internaci, vyvolává veliký pocit nedůvěry a nejistoty u řady čestných lidí v aparátě rozvědky a je jednoznačný požadavek na jejich okamžité propuštění. V případě, že tato situace bude trvat dále u řady lidí se potvrzuje domněnka, že mohou pokračovat represe proti dalším čestným pracovníkům angažovaným v polednovém vývoji.
- b) Vzhledem k tomu, že je pozitivně zjištěno, že se vstupem vojsk Varšavské smlouvy na naše území existovala pro rozvědku "černá listina" 27 pracovníků", kteří byli okamžitě izolováni a internováni, čímž mělo být rozloženo politicky angažované jádro služebních i stranických funkcionářů - je značná nedůvěra a nejistota, zda tito lidé nebudou nadále cílem negativních opatření.
- c) Vzhledem k tomu, že existují vážné úvahy že současní 3 styční pracovníci KGB pracující v aparátě rozvědky plně využívají svých informačních možností a zřejmě od svých pramenů přispěli k velmi jednostrannému informování sovětských představitelů o situaci v ČSSR i v aparátě bezpečnosti je k jejich osobám značná nedůvěra. Kromě toho bylo v průběhu událostí rušivým jevem zejména to, že tito pracovníci KGB
 - vyvíjeli přímý i nepřímý tlak na služební podřízenost pouze býv. nám. Šalgovičovi a to i v době kdy byl zbaven své funkce
 - vyvíjeli přímý tlak na omezení činnosti stranického orgánu
 - politicky znehodnocovali zákonné představitele státu, schůzi delegátů XIV. sjezdu a pod.

- d) Velmi nejasná situace vznikla kolem přítomnosti dalších pracovníků KGB, kteří dříve (v 50. a 60. letech) působili jako poradci v aparátě rozvědky a kteří jsou nyní v ČSSR, vyvíjejí činnost mimo legální čs. instituce, nemají s aparátem rozvědky oficiální styk. Tuto situaci je třeba normalizovat. V této situaci je třeba vysvětlit i dohady o vybavenosti těchto pracovníků čs. průkazy (Stb) a vyřešit jejich styk s čs. orgány.

archiv
bezpečnostních
složek

4/ Závěrem možno konstatovat :

- a) Rozvědka může okamžitě normalizovat pracovní vztahy se 3 člennou skupinou oficiálních styčných důstojníků, kteří pracují v aparátě čs. rozvědky.
- b) Rozvědka je schopna plnit existující dohody se sovětskou rozvědkou tak, jak vyplynuly z oficiálních jednání (1963) i dalších pracovních dokumentů dohodnutých v následujících letech.
- c) Stejný pracovní vztah je možno dodržet i na rezidenturách v zahraničí pokud takový styk po oboustranné dohodě existuje pro koordinaci přesně specifikovaných otázek.

archiv
bezpečnostních
složek